

Micjøl di Ninòl

A lajù, te bûso di Rigulât, dingio lu riù «Dei Mulins» 'e jè uno grando cjâso, cun portons e balcon a vòlt; gâters di fièr ben lavorâz; s'cjâlins di pièro, dulà cu in ocasion di un fôc, l'âur al corevo jù; cusino a vòlt nêro di cjâlin, cu la pateno dal fum suparenti; mûrs gresc' settanto centimetros; puàrtis larcs 'e comuz.

– Cui stevo tar che cjâso? –

Sciòrons, plens di bêz, mah! vûez 'e frîoz como lu glac'.

'Ej sci clamavo iù sciòrs De Gâro.

Iù vècjus 'e j contavo ch'ej vevo un bièlissim giâl blanc.

Chel, ogni dì, sul creteâ, sluingiât lu cuèl 'e slargiâdo la codo, al cjantâvo a duto vùosc':

– Chicchiriiichiiii! Tante roobê! –

A puòc pin di cent metros a-nd-ero un âti giâl,chel dei Vidâl.

Chel al rispuindevo:

– Chicchiriiichiiii! Pur che duûri! –

La storio 'e vòl ('e a lu confermavo un quadri P.G.R. ch'al ero te glísio di S. Ano a Ludario) cu un di chei siorâz, un vîor peduali, tant tacât tei sîio bezâz, al vess parât fôr como un infam, cencio dài nenc' un sentèsem, un biât om da Ludario, cjamât di canâio e plen como un scusc' di miserio.

Quàchi timp dopo ('e jè simpì la storio che conto)chel sciòrat, 'a cjavâl, con ch'al fò a Puìnt Cuvièrt (un puìnt ch'al unisc' doi crez distanz circo vinc' metros l'un dal âti) parsòro lu Fulìn, al fò catapultât 'e al finì enfro las talpos dal cjavâl, in pizigondo, e, istimí jò! dutan doi, sôro lu riù profont uno cinquantino di metros.

Par volìo di Diu u des animos dal Purgatori a tòlilu da chê piri-culoso pusizion e 'a salvàlu, al rivàs a j, propri chel om c'u lu sciorat al vevo parât fôr.

Cui, mai!, lu varès det?

Lu sciorat, no veh!, di sigûr!

Simpì a Rigulât, ma di chê âto bando, dingio la scuèlo c'u cumò e deventò ricovero pei vècjus, a-nd-ero, invezo, uno cjâso picciùlo, sì, cul porton 'a vòlt, ma di int povero povero, como chi podìos vedîo de fotògrafio c'u'a chi j unisc': la cjâsuto dal Fucul, un uminut cencio nissuno pratêso, picciul di staturo, fin di ciurvìel.

La so femeno, invezò, 'e ero âto e sècjo como un baccalà.

Un vior articul, inaloro!, chei doi.

Tar che cjàsuto, uno dì, al nascè un frutut, ch'al diventà, cul timp, un omenon: Micjòl di Minòl, gress, grant, alegri con ch'al contavo bêz; suturno e cidin, quàsci sierât con ch'al vevo âlc pal cjâf u cu las rùbos 'e nos levo como ch'al volevo lui.

Servîz iù cliènz, poiâdos las tàcios dal vin sul cjavedâl u sù la tavolo 'a mûr, cu-nt-un pè sul palment e chel âti sul so bièl fogolâr, pleât vièrs lu lusùor vîv de flamo dal fôc, dulà c'u te rimìno picjàdo tal cjâdenac' a bulivo un toc di crasàpo 'e, dingio las bòros, tar un cit, iù fasôi, Micjòl al scoltavo ce cu chej 'e j disèvo cencio cu nûio 'a j foss lât insot, propi como un ch'al è sotet, con cu âitisc' 'e j son sot la plòio.

Ma uno dì, bièl a buinòro, un reguladot, entrant, al disè:

– Iiiooôsu! –

– Tar chei tumbin prin di rivâ vîo tal simiteri, 'e j àn cjatât muàrt, ficjât cul ciâf in jù, ben fracât denti, Piàri di Nico.

Piàri di Nico al ero un om da Giviano, c'u Micjòl al canoscevo benon.

La tristo novo 'e lu fascè strimî.

Reciàdo la scheno, cul displasjo tei vùoi, sintint a cori lu frîòt par duto la vito, al disè:

– Lu pecjât a nol stà platât: vufo u deman j savàrin cui c'u jè stat chel malintenzionat! –

– U malnassû! – al disè un âti.

Ch'a nol fos stat paron dei sjo nièrvs?

U ch'al vess avût tal sanc, nascint, lu mâl c'al vevo da fâ?

U ch'al fos stât distìn?

Chestos es son trei damandos 'a cui, mai, 'e pò mai! nissun podarà rispuìndi, como nissun savarà dî, nomo lu Signûor, se al è stât distìn u voljo dei oms mandâ Micjòl di Ninòl 'a murî tant lantan dal sò paisc' e de sò canaio.